

**Spríevodca
mediáciou podľa
pravidiel Svetovej
organizácie
duševného
vlastníctva (WIPO)**

Súdne spory sú často nákladné a časovo náročné a okrem toho môžu naštříbiť obchodné vzťahy.

Preto strany čoraz častejšie využívajú možnosť alternatívneho riešenia sporov (ARS).

ARS zahŕňa rôzne spôsoby riešenia sporov medzi dvoma alebo viacerými stranami bez toho, aby sa museli uchýliť k bežnému súdnemu konaniu.

Pre väčšinu sporov týkajúcich sa duševného vlastníctva (DV) a technológií môže byť vhodný jeden alebo viacero typov ARS, ako napríklad mediácia, rozhodcovské konanie a odborné posúdenie. Dobre riadené ARS môže ušetriť čas, peniaze a prieŕiť aj celý rad ďalších výhod.

Arbitrážne a mediačné centrum Svetovej organizácie duševného vlastníctva (ďalej centrum) vám v rámci poskytovania neutrálnych a neziskových služieb ARS s medzinárodným dosahom pomáha:

- ◆ riešiť spory v oblasti DV, technológií a obchodných záležitostí;
- ◆ mať proces riešenia sporov pod kontrolou;
- ◆ vybrať skúsených mediátorov, rozhodcov alebo odborníkov;
- ◆ konsolidovať spory v rámci dôverného postupu a
- ◆ nadväzovať, udržiavať alebo rozvíjať prospešné obchodné vzťahy.

Hlavným cieľom centra je ponúknuť zainteresovaným stranám v oblasti DV možnosť riešiť spory spôsobom, ktorý šetrí náklady aj čas.

Zainteresované strany v oblasti DV, technológií a iných obchodných záležitostí v súčasnosti pri riešení sporov čoraz častejšie využívajú mediáciu.

Nárast záujmu o mediáciu možno sčasti pripísať nespokojnosti s nákladmi na súdne spory, súdnymi prietahmi a dĺžkou súdnych sporov.

Ďalším dôvodom sú výhody mediácie, najmä to, že tento postup stranám ponúka väčšiu kontrolu nad procesom riešenia sporu aj nad výsledkom tohto procesu.

Prax ukazuje, že vďaka mediácii sa darí dosahovať výsledky prospešné pre obidve strany sporu. Mnohí potenciálni používatelia však o tomto postupe riešenia sporov stále veľa nevedia.

Ich otázky pomôže zodpovedať táto brožúra, ktorá čerpá z bohatých skúseností centra a predstavuje jednoduchý úvod do mediácie. Oboznámia sa v nej s hlavnými črtami a výhodami mediácie, dozvedia sa, ako mediácia podľa Mediačných pravidiel WIPO funguje v praxi, a budú si môcť preštudovať skutočné príklady a prípadové štúdie.

Cieľom tohto materiálu je pomôcť subjektom rozhodnúť sa, či je mediácia správnou voľbou pre ich potreby riešenia sporov.

Riešenie sporov v oblasti DV

Náklady a čas

Náklady a požadovaný čas

Zdroj: Medzinárodný prieskum WIPO o riešení sporov v oblasti technologických transakcií (<https://www.wipo.int/amc/en/center/survey/results.html>)

Súd – zahraničná jurisdikcia

Súd – domáca jurisdikcia

Rozhodcovské konanie

Zrýchlené rozhodcovské konanie

Odborné posúdenie

Mediácia

Mediácia

Neformálny konsenzuálny proces, v ktorom neutrálny zástupca – **mediátor** – pomáha stranám dosiahnuť **urovanie** sporu na základe **záujmov** jednotlivých strán.

Mediátor o **spore nerozhoduje**.

Dohoda o urovaní sporu môže byť vymáhaná ako zmluva.

Mediácia **ponecháva možnosť riešiť spor súdnou cestou alebo sa dohodnúť na rozhodcovskom konaní**.

Rozhodcovské konanie

Formálnejší konsenzuálny postup, v ktorom strany predložia spor jednému alebo viacerým vybraným rozhodcom, a tí vynesú **záväzné a konečné rozhodnutie**, vyplývajúce z príslušných práv a **povinností** strán, a **medzinárodne vykonateľné podľa rozhodcovského práva**.

Rozhodcovské konanie ako súkromná alternatíva zvyčajne vylučuje možnosť súdneho konania.

Zrýchlené rozhodcovské konanie

Rozhodcovské konanie, ktoré trvá **kratší čas** a vyznačuje sa **nížšími nákladmi**.

Rozhodcovský súd zvyčajne zostáva z jedného rozhodcu.

Odborné posúdenie

Konsenzuálny postup, v ktorom strany predložia **konkrétnu záležitosť** (napr. technickú otázku) jednému alebo viacerým odborníkom na príslušnú oblasť, a tí danú záležitosť **posúdia**. Strany sa môžu dohodnúť, že výsledok odborného posúdenia bude **záväzný**.

Čo je mediácia?

Mediácia sa ako možnosť alternatívneho riešenia sporov teší čoraz väčšej obľube. Predstavuje len jednu z viacerých možností ARS ponúkaných centrom.

Mediácia je nezáväzný postup kontrolovaný stranami sporu

Úspech mediačného procesu závisí od pretrvávajúcej spolupráce strán. Nezáväzná povaha mediácie znamená, že rozhodnutie nemožno stranám uložiť. Ak je výsledkom mediácie dohoda medzi stranami, možno ju podľa platného práva vymáhať ako zmluvu.

Mediátor na rozdiel od sudcu alebo rozhodcu nerozhoduje

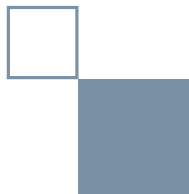
Úlohou mediátora nie je rozhodnúť v spore, ale pomôcť stranám dosiahnuť urovnanie sporu.

Mediácia je dôverný postup

Dôverná povaha mediácie podnecuje strany k úprimnosti a otvorenosti. Priznania, návrhy alebo ponuky na urovnanie sporu vyslovené alebo predložené v rámci mediácie totiž nemajú mimo procesu mediácie žiadne dôsledky. Spravidla sa nemôžu použiť v žiadnom následnom súdnom alebo rozhodcovskom konaní. Podrobné ustanovenia, ktoré pomáhajú zachovať mlčanlivosť v súvislosti s existenciou a výsledkom mediácie, sú zahrnuté v Mediačných pravidlách WIPO.

Mediácia je postup založený na záujmoch strán

Pri mediácii sa strany môžu riadiť svojimi obchodnými záujmami. Môžu si teda zvoliť výsledok, ktorý v rovnakej miere zohľadňuje ich budúce obchodné vzťahy aj ich konanie v minulosti.

Prečo zvážiť mediáciu?

Mediácia predstavuje atraktívnu možnosť riešenia sporov v prípadoch, keď je pre jednu alebo obidve strany dôležitá niektorá z nasledujúcich priorít:

- ◆ **minimalizácia nákladov** spojených s riešením sporu;
- ◆ **zachovanie kontroly** nad procesom riešenia sporu;
- ◆ dosiahnutie **rychleho urovnania sporu**;
- ◆ zachovanie **dôvernosti** informácií o spore alebo
- ◆ zachovanie alebo posilnenie **obchodného vzťahu** medzi stranami sporu.

Tým najdôležitejším je však azda to, že **kontrolu nad postupom** majú po celý čas strany. Ak ktorákoľvek zo strán nadobudne pocit, že sa neposúvajú k riešeniu, že postup je príliš nákladný alebo že druhá strana nekoná v dobrej viere, môže mediáciu kedykoľvek ukončiť. Rozhodnutie pokračovať v mediácii majú vo všetkých fázach v rukách strany sporu.

Keďže mediácia je **nezáväzná a dôverná**, predstavuje pre strany minimálne riziko, no prináša im značné výhody. Niektorí považujú mediáciu za úspešnú aj v prípade, že sa nedosiahne urovnanie sporu, pretože vďaka nej strany definujú skutočnosti a otázky sporu, a tým sa pripravia na prípadné následné rozhodcovské alebo súdne konanie.

Mediácia pomáha stranám pochopiť silné a slabé stránky argumentácie druhej strany. Okrem toho umožňuje hľadať také riešenie, ktoré zohľadňuje aj **obchodné záujmy** a nielen striktné zákonné práva a povinnosti strán.

Mediácia sa však nehodí na riešenie všetkých sporov. Keďže si vyžaduje spoluprácu oboch strán, zrejme nebude vhodná tam, kde došlo k úmyselnému porušeniu práv v zlej viere. Podobne nemusí byť mediácia vhodným postupom ani v prípadoch, keď sa jedna alebo obidve strany usilujú získať neutrálne stanovisko v otázke, ktorá zo sporných strán má pravdu, keď sa sporné strany snažia vytvoriť precedens alebo sa chcú verejne obhájiť v spornej otázke.

Možnosti ARS vo WIPO

Dohoda strán

Prvý krok

Postup

Výsledok

Zmluvná doložka WIPO/Dohoda o predložení sporu na mediáciu

(Rokovanie)

Mediácia podľa pravidiel WIPO

Súdne konanie

Zrýchlené rozhodcovské konanie podľa pravidiel WIPO

Rozhodcovské konanie podľa pravidiel WIPO

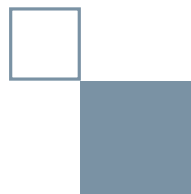
Odborné posúdenie podľa pravidiel WIPO

Urovanie sporu

Rozsudok

Rozhodnutie

Posúdenie

Cesty k mediácii podľa pravidiel WIPO

Strany môžu postúpiť spor na mediáciu podľa pravidiel WIPO na základe **zmluvnej doložky** alebo, ak takáto doložka neexistuje, na základe **dohody o predložení sporu na mediáciu**, respektíve na základe **jednostranej žiadosti** o mediáciu podľa pravidiel WIPO.

Zmluvná doložka o mediácii podľa pravidiel WIPO

Najčastejšie sa žiadosť o mediáciu podľa pravidiel WIPO opiera práve o túto doložku.

Dohoda o predložení sporu na mediáciu podľa pravidiel WIPO

V prípade, že sa strany na mediácii podľa pravidiel WIPO nedohodli vopred, môžu tak urobiť aj po vzniku sporu.

Jednostranná žiadosť o mediáciu podľa pravidiel WIPO

Návrh na predloženie sporu na mediáciu podľa pravidiel WIPO môže podať aj jedna strana. Stačí, že sa skontaktuje s druhou stranou a s centrom.

Navrhnutie mediácie súdom

Strany môžu mať možnosť predložiť spor na mediáciu podľa pravidiel WIPO aj v prípade, že už prebieha súdne konanie. Túto možnosť im môže navrhnúť súd alebo môže vyplývať zo vzájomnej dohody.

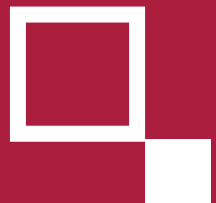
Pre každú z týchto ciest k mediácii podľa pravidiel WIPO poskytuje Svetová organizácia duševného vlastníctva vzorové doložky a dohody o predložení sporu na mediáciu (pozrite stranu 14). Mediačná doložka umožňuje stranám formovať proces mediácie, napríklad určením miesta a jazyka mediácie.

Prípady ARS podľa pravidiel WIPO

57 % - Zmluvná doložka

26 % - Dohoda o predložení sporu na mediáciu

17 % - Jednostranná žiadosť

Príklady mediácie podľa pravidiel WIPO

	Zmluvný spor	Mimozmluvný spor
Zmluva	Licenčná zmluva na softvér	Nevzťahuje sa
Spor	Či mal nadobúdateľ licencie právo umožniť pridruženým stranám prístup k softvéru a či sa na tieto tretie strany vzťahovali dodatočné licenčné poplatky	Koexistencia ochranných známk: vyhnúť sa zámene podobných ochranných známk a regulovať ich budúce používanie
Strany	Americká spoločnosť zaoberajúca sa vývojom softvéru a holandský poskytovateľ telekomunikačných služieb	Americká spoločnosť, dve talianske spoločnosti a španielska spoločnosť
Základ	Zmluva obsahovala doložku o predložení sporov na mediáciu podľa pravidiel WIPO a o následnom zrýchlenom rozhodcovskom konaní.	Strany sa v dohode o predložení sporu na mediáciu dohodli na mediácii podľa pravidiel WIPO.
Postup	Centrum WIPO po zohľadnení kritérií strán navrhlo kandidátov na mediátora so skúsenosťami v oblasti licencií na softvér a vymenovalo mediátora v súlade s preferenciami strán. Mediátor sa stretol so stranami na dvojďňovom stretnutí vo Washingtone, DC.	Jazyky konania: angličtina, taliančina a španielčina Zo zoznamu kandidátov navrhnutých centrom si strany vybrali mediátora so špecifickými odbornými znalosťami v oblasti európskeho práva ochranných známk a s plynulou znalosťou angličtiny a taliančiny. Mediátor sa so stranami stretol na dvojďňovom stretnutí v Miláne.
Výsledok	Strany dospeli k vzájomne prijateľnému rámcu a vyriešili viacero sporných otázok. S využitím možností, ku ktorým dospeli v rámci mediácie, strany pokračovali v priamych rokovaníach aj po ukončení mediácie s cieľom vyriešiť zostávajúce prekážky.	Globálna dohoda o urovaní sporu zahŕňajúca všetky sporné otázky
Trvanie	Dva mesiace	Štyri mesiace

Konanie v úrade DV	Súdne konanie	Jednostranná žiadosť (mimozmluvná)
Nevzťahuje sa	Nevzťahuje sa	Nevzťahuje sa
Dlhodobý cezhraničný obchodný spor a spor o duševné vlastníctvo: námietky proti prihláske ochrannej známky	Porušenie zmluvy vyplývajúce z dohody o spolupráci pri vývoji ľudskej protilátky na liečbu závažného ochorenia	Tvrdenie, že niekoľko patentov použitých vo výrobku predávanom v Európe porušilo patentové práva žiadateľa
Singapurská spoločnosť (námietateľ) a obchodne prepojené spoločnosti so sídlom v Indonézii, Malajzii a Singapure (prihlasovatelia)	Nemecká a francúzsko-americká spoločnosť	Čínska a americká výrobná spoločnosť
Strany sa dohodli, že všetky námietky proti ochranným známkam predložia na konsolidovanú mediáciu podľa pravidiel WIPO s cieľom globálne vyriešiť všetky prebiehajúce konania.	Po viac ako roku súdneho konania strany pristúpili na návrh sudcu predložiť spor na mediáciu a podali spoločnú žiadosť o mediáciu podľa pravidiel WIPO.	Čínska spoločnosť podala žiadosť o mediáciu podľa pravidiel WIPO v súlade s článkom 4 Mediáčnych pravidiel WIPO.
Centrum WIPO stranám ako mediátora navrhlo singapurského právnik, ktorý sa špecializuje na oblasť duševného vlastníctva, a strany súhlasili. Jednodňové mediačné stretnutie sa uskutočnilo v Singapure.	Centrum WIPO predložilo stranám zoznam piatich kandidátov na mediátora a strany sa dohodli na americkom právnikovi, ktorý sa špecializuje na oblasť duševného vlastníctva a má bohaté skúsenosti s mediáciou.	Nevzťahuje sa
Strany dosiahli regionálne urovanie sporov týkajúcich sa ochrannej známky a iných obchodných záležitostí	Strany dosiahli dohodu o urovaní sporu.	Strany po podaní jednostrannej žiadosti obnovili vzájomné rokovania. Americká spoločnosť zastavila predaj predmetného výrobku v európskej krajine.
Štyri mesiace	Šesť mesiacov	Jeden mesiac

Odporúčané zmluvné doložky WIPO a dohody o predložení sporu na mediáciu

Postúpenie sporu na riešenie pomocou postupov WIPO je podmienené súhlasom strán. Centrum WIPO má k dispozícii odporúčané zmluvné doložky (na predkladanie budúcich sporov podľa konkrétnej zmluvy) a dohody o predložení sporu na mediáciu (pre prebiehajúce spory vrátane sporov postúpených súdmi), ktoré takúto dohodu uľahčia.

WIPO má k dispozícii tieto **vzorové doložky o mediácii**:

- ◆ mediácia;
- ◆ mediácia, po ktorej (v prípade, že nedôjde k urovnaniu sporu) nasleduje [zrýchlené] rozhodcovské konanie;
- ◆ mediácia, po ktorej (v prípade, že nedôjde k urovnaniu sporu) nasleduje odborné posúdenie;

- ◆ mediácia, po ktorej (v prípade, že nedôjde k urovnaniu sporu) nasleduje súdne konanie.

Odporúčané zmluvné doložky a dohody o predložení sporu na mediáciu podľa pravidiel WIPO sú k dispozícii v rôznych jazykoch, ako sú arabčina, čínština, francúzština, nemčina, gréčtina, japončina, kórejščina, portugalčina, ruština a španielčina.

40 % prípadov mediácie, rozhodcovského konania a zrýchleného rozhodcovského konania podaných v centre zvyčajne zahŕňa aj **eskalačnú doložku**, podľa ktorej (v prípade, že nedôjde k urovnaniu sporu) nasleduje po mediácii rozhodcovské konanie alebo zrýchlené rozhodcovské konanie podľa pravidiel WIPO.

Centrum ponúka **vzorové doložky** aj **na ďalšie svoje postupy ARS**:

- ◆ rozhodcovské konanie,
- ◆ zrýchlené rozhodcovské konanie a
- ◆ odborné posúdenie.

Všetky vzorové doložky centra sú dostupné na adrese wipo.int/amc/en/clauses

Pri výbere alebo úprave doložiek a dohôd o predložení sporu na mediáciu pomôže záujemcom **generátor doložiek WIPO**:
wipo.int/amc-apps/clause-generator

Vzorová mediačná doložka WIPO

Akýkoľvek spor, názorový nesúlad alebo nárok vyplývajúce z tejto zmluvy alebo z akýchkoľvek následných zmien a doplnení tejto zmluvy alebo súvisiace s touto zmluvou a jej zmenami a doplneniami vrátane (ale nie výlučne) jej vypracovania, platnosti, záväznosti, výkladu, plnenia, porušenia alebo ukončenia, ako aj mimozmluvné nároky sa predložia na mediáciu v súlade s Mediačnými pravidlami WIPO. Miestom mediácie bude [uved'te miesto]. Jazyk, ktorý sa bude používať pri mediácii, bude [uved'te jazyk].

Začatie mediácie podaním jednostrannej žiadosti

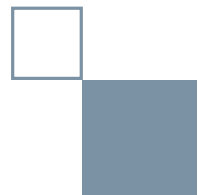
Vo väčšine prípadov WIPO podáva žiadosť o mediáciu jedna alebo obe strany na základe **doložky v zmluve**. Ak zmluva ta-

kúto doložku neobsahuje alebo strany medzi sebou neuzavreli zmluvu, môžu o mediáciu požiadať prostredníctvom **dohody o predložení sporu na mediáciu**. Ďalšou možnosťou je, že **o mediáciu jednostranne požiada** jedna zo strán.

V článku 4 Mediačných pravidiel WIPO sa stanovuje, že aj v prípade **neexistencie dohody o mediácii môže strana predložiť** písomnú žiadosť o mediáciu centru a druhej strane. Centrum v takom prípade pomôže druhej strane posúdiť žiadosť o mediáciu a vysvetlí jej proces mediácie.

Jednostranná žiadosť môže byť **obzvlášť užitočná v sporoch týkajúcich sa porušenia práv alebo v prípadoch, ktoré sú predmetom súdneho konania**.

Nasledujúci **vzor jednostrannej žiadosti** o mediáciu podľa pravidiel WIPO aj s **usmerneniami na jej podanie** nájdete na adrese wipo.int/amc/en/mediation/filing

Mediačné pravidlá WIPO

Keď sa strany dohodnú, že spor predložia na mediáciu podľa pravidiel WIPO, súčasťou tejto dohody je aj prijatie **Mediačných pravidiel WIPO**. Hoci interakciu v procese mediácie nastavujú spoločne mediátor a strany, pravidlá poskytujú **procesný rámec**, ktorý mediátorovi a stranám umožní sústrediť sa na riešenie sporu.

Mediačné pravidlá WIPO plnia tieto hlavné funkcie:

- ◆ Stanovujú **nezáväzný charakter** konania (článok 14 písm. a) a článok 19 písm. iii)).
- ◆ Vymedzujú **spôsob vymenovania mediátora** (článok 7).
- ◆ Stanovujú spôsob určenia **odmeny mediátora** (článok 23).
- ◆ Usmerňujú strany v tom, **ako začať mediáciu, a stanovujú postup** (články 3 až 6 a 13).
- ◆ Zaručujú stranám, že proces, informácie poskytnuté počas neho a akýkoľvek výsledok zostanú **dôverné** (články 15 až 18).
- ◆ Určujú, **ako si strany rozdelia náklady na konanie** (článok 25).

Úloha centra WIPO

Hlavným cieľom centra je **pomôcť stranám dosiahnuť rýchle a nákladovo efektívne** riešenie sporov v oblasti duševného vlastníctva. Preto centrum aktívne:

- ◆ **pomáha stranám** predkladať spory na ARS podľa pravidiel WIPO;
- ◆ **pomáha stranám pri výbere špecializovaných rozhodcov, mediátorov a odborníkov** – z medzinárodného zoznamu centra alebo z iných zdrojov;
- ◆ po úzkej konzultácii so stranami a neutrálnymi zástupcami **stanovuje odmeny neutrálnych zástupcov** a spravuje finančné aspekty konania;
- ◆ počas celého trvania prípadu **spolupracuje**
- ◆ **so stranami a neutrálnymi zástupcami** s cieľom zabezpečiť optimálnu komunikáciu a efektívnosť postupu a
- ◆ **zabezpečuje požadované podporné služby** vrátane priestorov na stretnutia.

Prečo zvoliť mediáciu podľa pravdiel WIPO?

Ak sa strany rozhodnú pre služby centra, získajú tým viacero výhod:

- ◆ **medzinárodný, nezávislý správny orgán** zameraný na spory v oblasti duševného vlastníctva a technológií;
- ◆ **medzinárodný zoznam mediátorov**, ktorý zahŕňa odborníkov so špecifickými znalosťami a skúsenosťami v technickej, obchodnej a právnej oblasti duševného vlastníctva, ako aj so skúsenosťami v oblasti medzinárodnej obchodnej mediácie;
- ◆ **flexibilné pravidlá** zamerané na ochranu dôvernosti;
- ◆ **primeraný správny poplatok** a
- ◆ bezplatné poskytnutie **rokovacích miestností** na mediácie konané v Ženeve.

Typy sporov riešených WIPO

Autorské práva 9 %
Umenie, vysielanie, zábava, film a médiá, porušovanie práv, televízne formáty

IKT 25 %
Mobilné aplikácie, outsourcing, systémová integrácia, vývoj softvéru, licencie na softvér, telekomunikácie

Obchodné 21 %
Distribúcia, energetika, franchising, marketing, šport

Patenty 28 %
Křížové licencie, porušovanie práv, licencie, vlastníctvo, patentové združenia, výskum a vývoj/transfer technológií, licenčné poplatky

Ochranné známky 17 %
Koexistencia, porušenie práv, licencie, námietky, zrušenie

Skúsenosti s prípadmi WIPO

Mediátori v súlade s Mediačnými pravidlami WIPO riešia **širokú škálu predmetov** a nezaoberajú sa len spormi v oblasti duševného vlastníctva. Mediácie sa podľa pravidiel WIPO týkajú patentov, ochranných známk, informačných a komunikačných technológií (IKT), autorských práv, zábavy a všeobecnejších obchodných záležitostí, ako je franchising a distribúcia.

Ak existuje formálna dohoda o mediácii, bežná miera urovnania sporov s asistenciou WIPO predstavuje 70 %. Ak sa počas mediácie nedosiahne urovanie sporu, strany môžu z tejto skúsenosti ťažiť aj naďalej a niekedy sa na urovaní sporu dohodnú v rámci následného rozhodcovského alebo súdneho konania alebo jednoducho v priebehu ich následnej komunikácie.

Dôležitou súčasťou úlohy centra je zabezpečiť, aby mali strany k dispozícii **správneho mediátora**, ktorý povedie mediáciu promptne a pomôže dosiahnuť pozitívne urovanie sporu. Účastníci mediácie, ktorú spravuje centrum, majú k dispozícii **zoznam 2 000 mediátorov a rozhodcov WIPO**, ktorých odbornosť pokrýva celé spektrum problematiky duševného vlastníctva a technológií. Strany prípadu WIPO si však mediátora nemusia vybrať len zo zoznamu WIPO, ale môžu sa slobodne dohodnúť na využití iného mediátora podľa vlastného výberu.

Ak existuje formálna dohoda o mediácii, bežná miera urovnania sporov s asistenciou WIPO predstavuje 70 %.

Hlavné kroky pri mediácii WIPO

Podanie žiadosti o mediáciu podľa pravidiel WIPO

Dohoda o mediácii

Jednostranná žiadosť

Vymenovanie mediátora

Strany uzavrú mediačnú dohodu

Strany neuzavrú mediačnú dohodu

Prvotný kontakt medzi mediátorom a stranami

- Zorganizovanie mediačného stretnutia
- Dohodnutie prípadnej predbežnej výmeny dokumentov

Mediačné stretnutie

- Dohodnutie základných pravidiel procesu
- Zhromaždenie informácií a identifikácia predmetných otázok
- Preskúmanie záujmov strán
- Vypracovanie možností urovnania sporu
- Zhodnotenie možností

Záver mediácie

Ukončenie mediácie

Dohoda o urovaní sporu

Ako to funguje

Hlavné kroky pri mediácii podľa pravidiel WIPO

S mediáciou sa viaže **zopár náležitostí**. Štruktúru mediácie **určujú strany a mediátor**. Tí spoločne vypracujú a dohodnú postup, ktorý budú dodržiavať.

V tejto časti sú načrtnuté **hlavné kroky** mediácie podľa pravidiel WIPO. Strany sa vždy môžu rozhodnúť daný proces pozmeniť a postupovať inak, ale táto časť vám pomôže získať dobrý prehľad o tom, ako môže prebiehať mediácia.

1 Cesta k rokovaciemu stolu: dohoda o mediácii

Na začiatku stojí **dohoda strán o predložení sporu na mediáciu**. Takáto dohoda môže byť súčasťou zmluvy upravujúcej obchodný vzťah medzi stranami, akou je napríklad licencia na duševné vlastníctvo, v ktorej strany ustanovia, že všetky spory, ktoré

sa vyskytnú na základe zmluvy, budú predložené na mediáciu, alebo sa môže vypracovať v súvislosti s konkrétnym sporom potom, ako spor vznikol. Dohoda strán tvorí základ žiadosti o mediáciu, ktorá sa predloží centru.

Ak takáto dohoda o mediácii medzi stranami neexistuje, žiadosť centru a druhej strane môže podať aj jedna strana (pozrite stranu 16, časť o článku 4). Ak druhá strana súhlasí, môže sa medzi nimi uskutočniť mediácia.

2 Začatie mediačného konania

V žiadosti o mediáciu, ktorou sa prípad začína, by mali byť uvedené súhrnné údaje týkajúce sa sporu vrátane mien a kontaktných údajov strán a ich zástupcov, kópia dohody o mediácii a stručný opis sporu. Tieto údaje nemajú plniť právnu funkciu vymedzenia argumentov a otázok. Tvoria len informačnú základňu potrebnú na to, aby sa mohla mediácia uskutočniť.

3 Výber a vymenovanie mediátora

Kľúčovým krokom v procese je **výber a vymenovanie mediátora**.

Po prijatí žiadosti o mediáciu centrum kontaktuje strany alebo ich zástupcov a začne s nimi komunikovať o **vymenovaní mediátora**. Pokiaľ sa strany na mediátorovi nedohodli vopred, **centrum im bude vo výbere asistovať** pomocou tzv. výberového postupu, ktorý zahŕňa tieto kroky:

- ◆ Na základe viacerých faktorov, ako je predmet, miesto, štátna príslušnosť strán a ich jazykové potreby, centrum zašle každej strane **užší zoznam potenciálnych kandidátov** s podrobnými profilmi, v ktorých sú uvedené ich kvalifikácie.
- ◆ Ak sa strany nedokážu dohodnúť na jednom mediátorovi, každá môže **zoraďiť kandidátov** podľa preferencií.
- ◆ Po potvrdení nestrannosti a nezávislosti mediátora **centrum vymenuje mediátora** s prihliadnutím na preferencie vyjadrené stranami.

Mediátor musí mať dôveru oboch strán, preto je veľmi dôležité, aby boli s jeho vymenovaním plne stotožnené obidve strany.

4 Prvotný kontakt mediátora so stranami

Po vymenovaní absolvuje mediátor so stranami úvodné rozhovory, zvyčajne prostredníctvom **telefonickej konferencie**. Mediátor môže komunikovať s obidvomi stranami súčasne, čo je často prvý krok, alebo s ktoroukoľvek stranou **samostatne**.

Cieľom tejto prípravnej komunikácie je:

- ◆ **predstaviť mediátora** a úlohu strán;
- ◆ zabezpečiť, aby strany zhodne **chápali proces mediácie**;
- ◆ **stanoviť harmonogram** mediácie;
- ◆ **dohodnúť sa na dokumentácii**, ktorá sa má zaslať mediátorovi, a na časovom harmonograme jej poskytnutia a
- ◆ **prediskutovať mediačné stretnutie** vrátane dátumu a miesta konania, ako aj zastúpenia strán.

5 Procesný rámec mediácie

Podrobný procesný rámec mediácie je vymedzený v **pravidlách WIPO**, ktoré sú prostredníctvom odkazu zahrnuté do dohody strán o mediácii. Pravidlá WIPO teda tvoria základ vzťahu medzi mediátorom a stranami. Keď sa raz strany dohodnú, že predložia spor na mediáciu podľa pravidiel WIPO, strany aj mediátor sú viazaní ustanoveniami týkajúcimi sa napríklad týchto tém:

- ◆ **mlčanlivosť;**
- ◆ povinnosť strán **spolupracovať v dobrej viere;**
- ◆ **dojednania o odmene** vrátane povinnosti mediátora viesť záznamy o vykonanej práci a čase vynaložených na mediáciu a povinnosti strán zaplatiť mediátorovi odmenu aj výdavky; a
- ◆ **aspekty zodpovednosti.**

Niektorí mediátori môžu strany požiadať o podpísanie protokolu týkajúceho sa vzťahu medzi mediátorom a stranami a niektorých ďalších prvkov procesu. Okrem toho, že to posilňuje uplatniteľnosť pravidiel WIPO, odráža to aj mediačnú prax niektorých jurisdikcií alebo vnútroštátne právo.

6 Mediačné stretnutie

V závislosti od predmetných otázok sporu a ich zložitosti, ako aj od obchodného alebo právneho významu sporu a rozdielnosti stanovísk strán, môže mediačné stretnutie trvať jeden alebo viac dní alebo sa môže mediácia rozložiť na dlhšie obdobie.

Na začiatku stretnutia preberie mediátor so stranami **základné pravidlá**, ktoré sa majú dodržiavať počas mediácie. Mediátor predovšetkým:

- ◆ oboznámi strany s procedurálnymi aspektmi stretnutí mediátora so stranami vrátane **individuálnych stretnutí** (stretnutí s každou stranou samostatne) a
- ◆ zabezpečí, aby sa strany zaviazali zachovávať **mlčanlivosť** v súlade s Mediačnými pravidlami WIPO.

Po mediátorovom úvode zvyčajne každá strana prednesie **úvodné vyhlásenie**. Potom mediátor pokračuje **spoločnými a/alebo individuálnymi stretnutiami** v závislosti od predchádzajúcej dohody strán a dynamiky mediácie.

Tieto stretnutia predstavujú jadro mediácie a zvyčajne zahŕňajú nasledujúce kroky:

- ◆ **zhromažďovanie informácií** týkajúcich sa sporu a **identifikácia príslušných predmetných otázok**;
- ◆ **preskúmanie príslušných záujmov** strán, ktoré sú základom ich stanoviska;
- ◆ **vypracovanie možností**, ktoré by mohli uspokojiť predmetné záujmy;
- ◆ **posúdenie možnosti urovnania sporu** vzhľadom na záujmy strán a alternatívy urovnania; a
- ◆ **dosiahnutie urovnania sporu** a spísanie dohody.

Samozrejme, nie každá mediácia sa končí urovnaním sporu. Urovanie by sa však malo dosiahnuť v prípade, ak sa obe strany domnievajú, že existuje možnosť mediovaného urovnania, ktorá ich záujmom vyhovuje lepšie než akákoľvek iná alternatíva riešenia sporu súdnou cestou, rozhodcovským konaním alebo inými prostriedkami.

Kde sa koná mediácia podľa pravidiel WIPO?

Miesto konania mediácie si môžu určiť strany sporu. Mediácia vykonávaná podľa Mediačných pravidiel WIPO sa nemusí konať v priestoroch centra v Ženeve alebo Singapore. Mediácie podľa pravidiel WIPO sa konajú po celom svete na miestach, ktoré vyhovujú stranám.

Ak sa strany rozhodnú uskutočniť mediáciu v Ženeve alebo Singapore, WIPO im poskytne miestnosti na stretnutia a porady strán bezplatne (t. j. bez navýšenia správneho poplatku splatného centru). Ak sa strany rozhodnú uskutočniť mediáciu na inom mieste, centrum im môže pomôcť zabezpečiť vhodné priestory na stretnutia.

Strany a mediátor môžu kedykoľvek bezplatne využívať online nástroje WIPO na spravovanie prípadov – vrátane zabezpečeného elektronického spisu a videokonferenčných zariadení.

Koľko stojí mediácia WIPO?

Pri mediácii sa zvyčajne platia dva poplatky:

- ◆ **správny poplatok** centru a
- ◆ **odmena mediátora**. Tá sa dohodne pri vymenovaní mediátora a zvyčajne sa počíta na základe hodinovej alebo dennej sadzby, ktorá zohľadňuje okolnosti sporu, ako je jeho zložitosť a význam, ako aj skúsenosti mediátora a lokalitu.

Poplatky centra aj **orientačné sadzby** pre mediátorov (v nasledujúcej tabuľke) sa uvádzajú v sadzobníku poplatkov k Mediačným pravidlám WIPO.

Ak sa chcú strany o konkrétnych poplatkoch za mediáciu podľa pravidiel WIPO a iných postupoch ARS podľa pravidiel WIPO dozvedieť viac, môžu použiť online kalkulačku poplatkov WIPO, ktorá je k dispozícii na adrese wipo.int/amc/en/calculator

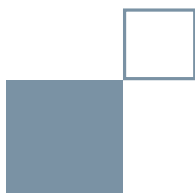
Kto platí?

Mediačné pravidlá WIPO stanovujú, že náklady na mediáciu – správny poplatok centru, odmenu mediátora a všetky ostatné náklady na mediáciu – znášajú strany rovnakým dielom. Strany sa však môžu dohodnúť aj na inom rozdelení nákladov. Z praxe však vyplýva, že vzhľadom na vysokú mieru urovnania sporov a výhodný pomer nákladov a výnosov, ktoré mediácia vo všeobecnosti ponúka obom stranám v porovnaní so súdnym sporom a rozhodcovským konaním, nebyva otázka rozdelenia nákladov medzi stranami problémom.

Pri podaní jednostrannej žiadosti o mediáciu v súlade s článkom 4 Mediačných pravidiel WIPO sa správny poplatok neuhrádza. Uhrádza sa až vtedy, ak sa obe strany následne dohodnú na začatí mediačného konania.

Sporná suma	Správny poplatok	Odmena mediátora	
Do 250 000 USD	250 USD	2 500 USD (*)	
Nad 250 000 USD	0,10 % hodnoty mediácie, maximálne do výšky 10 000 USD	300 – 600 USD / hodina	1500 – 3500 USD / deň

Primárnym cieľom centra je zabezpečiť časovo a nákladovo efektívne konania.

Prípadová štúdia

Ako mediátor WIPO pomohol stranám dosiahnuť urovanie sporu

Mediácia ponúka **praktické riešenia** zamerané na **obchodné záujmy** strán. V abstraktnej rovine však môže byť ťažké plne pochopiť, ako funguje.

Pozrime sa preto bližšie na reálny prípad mediácie so všetkými jeho vzostupmi a pádmi. Ide o prípad mediácie podľa pravidiel WIPO, ktorá viedla k urovnaniu sporu.

Spor	Technologická poradenská spoločnosť, ktorá je majiteľom patentov na troch kontinentoch, sprístupní patentovaný vynález významnému výrobcovi v rámci poradenskej zmluvy. Zmluva na výrobcu neprevádza žiadne práva ani mu na vynález neposkytuje licenciu. Keď výrobca začne predávať výrobky, ktoré podľa poradenskej spoločnosti porušujú patentové práva na jej vynález, poradenská spoločnosť pohrozí podaním žaloby na súd pre porušenie patentu v jurisdikciách, v ktorých je majiteľom patentov.
Predloženie sporu na mediáciu a vymenovanie mediátora	Strany začnú rokovať o licencii na patent pomocou externých odborníkov, ale nedohodnú sa na licenčnom poplatku, pretože náhrada škody požadovaná poradenskou spoločnosťou výrazne prevyšuje sumu, ktorú je výrobca ochotný ponúknuť. V ďalšom pokuse o urovanie strany spor predložia na mediáciu podľa Mediačných pravidiel WIPO. Centrum im navrhne potenciálnych mediátorov so špecifickými odbornými znalosťami v oblasti patentov a príslušnej technológie a strany sa dohodnú na jednom z týchto mediátorov.

<p>Predbežné otázky</p>	<p>Vymenovaný mediátor uskutoční predbežnú telefonickú konferenciu s právnymi zástupcami oboch strán, v rámci ktorej prediskutujú predbežné otázky, ako sú doplnkové podmienky mediácie, účastníci mediačného stretnutia, ich rozhodovacie právomoci, úloha mediátora a dokumenty, ktoré sa majú poskytnúť pred stretnutím. Strany sa ďalej dohodnú na uskutočnení dvojďňového mediačného stretnutia na mieste, ktoré vyhovuje obom stranám.</p> <p>Pred stretnutím poradenská spoločnosť predloží nový znalecký posudok, ktorý výrazne zvyšuje jej možný nárok na náhradu škody. Druhá strana pohrozí, že ak spoločnosť posudok nestiahne, odstúpi od mediácie. Problém sa urovná prostredníctvom e-mailov a telefonátov medzi stranami a mediátorom s výsledkom, že posudok sa nestiahne, ale bude sa mu pripisovať menšia dôležitosť a jeho autor nebude prítomný na mediačnom stretnutí.</p>
<p>Neformálny úvod</p>	<p>S cieľom podporiť konštruktívny pracovný vzťah medzi stranami a mediátorom sa mediátor večer pred stretnutím zide so zástupcami strán s rozhodovacími právomocami osamote na večeri s tým, že toto stretnutie nebude mať žiadny vplyv na mediačné konanie a že nech strany povedia čokoľvek, nebude sa to považovať za ponuku ani dohodu.</p>
<p>Mediačné stretnutie</p>	<p>Na samotnom mediačnom stretnutí každú stranu zastupuje riaditeľ s plnou rozhodovacou právomocou. Okrem toho si každá strana privedie niekoľko vedúcich pracovníkov, externého odborníka a externého právneho zástupcu. Na začiatku sa na podnet mediátora zúčastnení dohodnú na procedurálnych otázkach, ako je poradie prezentácií, pravidiel správania a plánované prestávky. Právni zástupcovia potom prednesú formálne úvodné vyhlásenia strán, po ktorých nasledujú rôzne kombinácie stretnutí menších skupiniek, na ktorých sa mediátor stretáva s právnikmi strán bez strán a naopak. V istom bode mediátor právnikov požiada, aby spoločne odhadli náklady na paralelné súdne spory vo viacerých krajinách ako pravdepodobnú alternatívu k mediácii.</p>

Individuálne stretnutia

V priebehu dvojdiňového stretnutia sa mediátor viackrát stretne s každou stranou a jej právnym zástupcom na individuálnych stretnutiach. Zisťuje na nich alternatívy jednotlivých strán k urovnaniu sporu, relatívne silné a slabé stránky ich právneho postavenia, kľúčové záujmy, ktoré musia byť zohľadnené v rámci prípadnej dohody, a možnosti urovnania sporu. Mediátor nehodnotí záujmy a právne postavenie strán. Kládne právnikom oboch strán otázky v prítomnosti ich klientov a pomáha stranám lepšie pochopiť, aké náklady a neistota sa spájajú so súdnym sporom, ako aj silné a slabé stránky ich postavenia bez toho, aby sám zaujal stanovisko alebo sa zdalo, že ho zaujal.

Vďaka individuálnym stretnutiam okrem iného mediátor pochopí, že je možné zosúladiť záujmy strán a že každá z nich čelí vnútorným problémom, ktoré by jej druhá strana mohla pomôcť vyriešiť. Poradenské spoločnosti by prípadné víťazstvo na súde neprineslo nové poradenské zákazky. Práve naopak. Spoločnosti podobné druhej strane by mohli mať zábrany využiť ich poradenské služby. Výrobca čelí dileme, či pokračovať vo využívaní technológie až do prijatia výsledku a riskovať ešte vyššiu náhradu škody, alebo vynaložiť náklady a úsilie na prechod na menej vhodnú technológiu, a tým obmedziť finančné riziko. Každá zo strán však predpokladá, že druhá strana nebude v budúcnosti schopná alebo ochotná spolupracovať. Toto všetko vyplýva z informácií, ktoré sa mediátorovi podarilo získať od príslušných strán na individuálnych stretnutiach. Mediátor teraz musí nájsť spôsob, ako zariadiť, aby k rovnakému poznaniu dospeli aj strany, ale bez toho, aby im prezradil dôverné informácie.

Zlom

Príležitosť na dosiahnutie tohto cieľa sa naskytne ku koncu druhého dňa, keď sa mediátor stretne so zástupcami oboch strán s rozhodovacími právomocami bez prítomnosti ich právnikov. Do tejto chvíle strany diskutovali predovšetkým o výške náhrady škody alebo licenčnej odmeny. Teraz však môže mediátor klást otázky, ktorých cieľom je zamerať pozornosť oboch riaditeľov na to, ako by si mohli vzájomne pomôcť vyriešiť interné problémy. Keď si strany uvedomia, že ich predpoklady o druhej strane sú nesprávne a že obe strany sú ochotné spolupracovať, jedna strana predloží návrh, s ktorým druhá strana vo všeobecnosti súhlasí.

Vypracovanie urovnania sporu	<p>Po tomto zlome sa zvolá plenárne zasadnutie, na ktorom sú právnici poverení vypracovaním návrhu dokumentu, ktorý by reflektoval základnú dohodu. Tento prvý návrh sám osebe nemá byť záväzný, ale má slúžiť ako podklad na ďalšiu diskusiu medzi právnikmi, stranami a mediátorom. Nakoniec sa na mediačnom stretnutí podpíše jeho revidovaná verzia. Právnici v ďalšom kroku vypracujú formálnu dohodu, ktorú strany o niekoľko týždňov neskôr uzavru.</p>
Výsledok	<p>Prostredníctvom tohto procesu a bez toho, aby bolo potrebné riešiť otázku porušenia práv samu osebe, sa stranám podarilo uzavrieť licenčnú zmluvu na patent a dohodnúť sa na jej finančných podmienkach. Výrobca ďalej súhlasil s priznaním technológie poradenskej spoločnosti na licencovaných výrobkoch a v marketingových materiáloch a poradenská spoločnosť sa vzdala svojich nárokov vyplývajúcich z porušenia práv. Okrem toho sa strany dohodli na uzavretí ďalších zmlúv o poradenstve v určitej ročnej hodnote na niekoľko rokov.</p> <p>Mediácia teda dopomohla k tomu, že nepriaznivá situácia, v ktorej sa strany chystali viesť zdĺhavý a nákladný súdny spor vo viacerých jurisdikciách, sa zmenila na takú, v ktorej dokázali uzavrieť dojednanie vyhovujúce obchodným záujmom oboch strán a zabezpečujúce ziskové využívanie technológie v prospech týchto záujmov.</p>
Čas a náklady	<p>Tento hodnotný výsledok bol dosiahnutý v rámci mediácie, ktorá prebiehala s prestávkami niekoľko mesiacov a stála len zlomok súdneho sporu.</p>

Služba WIPO

– WIPO Good Offices

Centrum WIPO pravidelne poskytuje stranám sporu procesné usmernenia s cieľom uľahčiť priame urovanie sporu medzi nimi alebo predloženie prebiehajúceho sporu na alternatívne riešenie sporov podľa pravidiel WIPO.

V prípade akýchkoľvek otázok v súvislosti so službou WIPO Good Offices môžu strany kontaktovať centrum na adrese arbiter.mail@wipo.int alebo na telefónnom čísle +41/22 338 8247.

Porovnanie mediácie a rozhodcovského konania

	Mediácia	Rozhodcovské konanie
Strany	Ktorákoľvek zo strán môže jednostranne odstúpiť od konania.	Keď sa strany právoplatne dohodnú na predložení sporu na rozhodcovské konanie, žiadna zo strán nemôže od tohto konania jednostranne odstúpiť.
Mediátor/rozhodca	Mediátor funguje ako „katalyzátor“ alebo sprostredkovateľ urovnania sporu, no nemôže rozhodovať o výsledku sporu.	Rozhodca alebo rozhodcovia (tribunál) majú právomoc rozhodnúť vo veci vydaním konečného rozsudku.
Rozsah	Každé urovanie sporu je výsledkom dohody strán a vychádza zo záujmov strán, ktoré môžu byť širšie než ich právne postavenie.	Tribunál sa zaoberá právnym postavením strán na základe platného hmotného práva.
Výsledok	Dohoda o urovaní sporu je pre strany záväzná z hľadiska zmluvného práva.	Rozsudky sú pre strany právne záväzné, sú konečné a medzinárodne vykonateľné.

Riešenie sporov týkajúcich sa názvov domén

Centrum WIPO ponúka aj **osobitný postup**, ktorý majiteľom ochranných známk umožňuje riešiť prípady **zneužívania doménových mien a ich registrácie** (doménového pirátstva). Centrum je **vedúcim globálnym poskytovateľom** tohto postupu, ktorý je v súlade s **Jednotnou politikou rozhodovania sporov súvisiacich s doménovými menami (UDRP)** iniciovanou WIPO.

Pri príprave prípadu môžu strany WIPO okrem vzorových formulárov využiť aj Právny index WIPO a Prehľad judikatúry WIPO, ktoré sú dostupné online. Viac informácií o riešení sporov o doménové mená vo WIPO nájdete na adrese wipo.int/amc/en/domains

Pravidlá WIPO a neutrálni zástupcovia

Pravidlá WIPO mediácie, rozhodcovského konania, zrýchleného rozhodcovského konania a odborného posúdenia sú **spravidla vhodné na všetky obchodné spory**, no zahŕňajú aj ustanovenia, ktoré upravujú **špecifické**

potreby v sporoch týkajúcich sa duševného vlastníctva, ako sú ustanovenia o **mlčanlivosti a technických dôkazoch**. Strany majú k dispozícii rozsiahlu databázu **medzinárodných nezávislých mediátorov, rozhodcov a odborníkov WIPO so skúsenosťami v oblasti duševného vlastníctva a technológií**.

Arbitrážne a mediačné centrum WIPO

Centrum WIPO s kancelármi v **Ženeve** vo Švajčiarsku a v **Singapure** ponúka možnosti **alternatívneho riešenia sporov**, ako je **mediácia a rozhodcovské konanie**, ktoré súkromným stranám umožňujú efektívne riešiť **domáce alebo cezhraničné obchodné spory**. Centrum WIPO má **medzinárodnú pôsobnosť a špecializuje sa na spory v oblasti duševného vlastníctva a technológií**. Veľký dôraz kladie na **regulovanie času a nákladov svojich konaní**.

Strany, ktoré majú záujem
dozvedieť sa o mediácii podľa
pravidiel WIPO viac,
než sa uvádza v tejto brožúre,
môžu navštíviť stránku
wipo.int/amc/en/mediation.

Strany, ktoré majú záujem
o priamu pomoc pri podaní prípadu,
vypracovaní doložky
o riešení sporu alebo inej záležitosti
týkajúcej sa ARS, môžu kontaktovať
centrum WIPO na čísle
+41/22 338 8247 alebo na adrese
arbiter.mail@wipo.int.

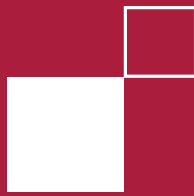
Prísľub využiť v sporoch v oblasti duševného vlastníctva a technológií mediáciu podľa pravidiel WIPO

Hlavnou motiváciou, ktorá vedie strany k zvažovaniu mediácie, je predovšetkým možnosť ušetriť značný čas a náklady spojené so sporami.

Centrum WIPO ponúka možnosť zväziť **prísľub využiť v sporoch v oblasti duševného vlastníctva a technológií mediáciu podľa pravidiel WIPO**, ktorý má presadzovať mediáciu ako alternatívu k súdnym sporom, a tak znížiť dosah sporov na inovačné a tvorivé procesy. Prísľub môžu dať jednotlivci, firmy a združenia a je vyjadrením ochoty zväziť mediáciu v sporoch týkajúcich sa duševného vlastníctva a technológií.

Strany, ktoré dajú tento prísľub rozhodnú sa konať na jeho základe, majú k dispozícii aj **vzorovú mediačnú doložku WIPO a vzorovú dohodu o predložení sporu na mediáciu** (pozri stranu 15).

Prísľub presadzovať mediáciu v sporoch môžete zadať na adrese:
www.wipo.int/amc/en/mediation/pledge.html

Ďalšie informácie môžete získať na:

WIPO Arbitration and Mediation Center (Ženeva)

34, chemin des Colombettes

CH-1211 Geneva 20

Švajčiarsko

Tel. +4122/338 82 47

Fax +4122/338 83 37

WIPO Arbitration and Mediation Center (Singapur)

Maxwell Chambers

32 Maxwell Road #02-02

Singapur 069115

Tel.: +65/6225 2129

Fax: +65/6225 3568

www.wipo.int/amc

arbiter.mail@wipo.int

WIPO Publication No. 449E/2018

ISBN 978-92-805-2948-7

© WIPO 2018

Attribution 3.0 IGO (CC BY 3.0 IGO)

Licencia CC sa vzťahuje len na obsah z dielne WIPO.

Vytlačené na Slovensku